

Forfatter: Gyllembourg-Ehrensward, T. C.

Titel: Sproglæreren (1831)

Citation: Gyllembourg-Ehrensward, T. C.: "Sproglæreren (1831)", i Gyllembourg-Ehrensward, T. C.: *samlede skrifter af Forf*, 1866-67, s. 125. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-gyllem02tom-shoot-workid55655/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: samlede skrifter af Forf

Sproglæreren.

(Skrrevet i 1831. Oprindelig trykt i Skuespil af Forfatteren til
en Hverdags-Historie, udgivet af J. L. Heiberg, Kjøbenhavn 1834.
Sef. Fortællt i J. L. Heibergs Prosaiske Skrifter IV. Bind,
1861, S. 313 ff.)

Personerne.

Berger, Agent.
Fru Berger, hans Kone.
Eduard, Agentens Søn af første Ægteskab.
Aline, en ung Pige, opdragen i Bergers Hus.
Hasting, engelsk Sprog lærer.

Handlingen foregaaer i Kjøbenhavn.

Første Gang opført paa det kongelige Theater
den 23de October 1832.

En elegant Dagligstue i Agent Bergers Huns.

Første Scene.

Hasting og Aline (siddende sammen ved et Bord med Bøger og Skrivestol).

Hasting.

Nu, Jomfru -- eller: nu vel, Aline -- saaledes har De jo bejalet mig at kalde Dem -- De gjør jo en Mine, som om dette skønne Digt ikke havde behaget Dem.

Aline.

Stulde det ikke have behaget mig? De gjør mig ganske skamfuld. Det har endog saa henrevet mig; men med alt Det --

Hasting.

Tal ud, jeg beider Dem!

Aline.

Nei, det er vist bedre, at jeg tier. Jeg er bange for, at De fordærver mig med Deres Godhed og Overbærelse. De hører endog paa mine Bemærkninger, som om det var værdt at høre paa dem. Ak, Herre Gud! det klæder mig nok godt, at criticere Byron!

Hasting.

Overtimed, jeg er vis paa, at han selv, ifald han levede og kendte Dem, vilde med Fornoielse høre Deres Bemærkninger, og mangen Gang rette sig efter dem. Siig mig hvad De tænker; det vil glæde mig at høre det.

Aline.

Nu vel, siden De ønsker det, saa tilstaaer jeg, at det forekommer mig, som om Brodermorderen Cain og Gud forlade mig, Lucifer selv, vare de eneste interessante Personer i dette Stykke, ja, som om Byron selv havde været saa partilsk for Cain, at han endog havde gjort ham langt mildere end Abel, for Exempel mere medlidende med Dyrene.

Hasting.

Hvad giver De mig da for Cains Hustru? Er hun ikke interessant?

Aline.

Jo, De har Ret, tilvisse! Medens vi læste, ønskede jeg mig endog i hendes Sted; det syntes mig en lykkelig Løb, at følge en elsket Mand i Ulykke og Landsflygtighed, at trøste, elske og ære Den, som Verden havde forladt og forstøbt. Hvad feiler Dem? Lærerne staae Dem jo i Veiene?

Hasting.

Tilgiv, kjære Aline! Deres Ord røre mig. Hvad De der yttirer, er ingen almindelig Tænkemaade hos Deres Kjon. Damerne ere saa lette, at de ere uødte til at følge den herskende Paafatvind.

Aline.

Regner De mig med til disse lette Skjer, som drive med Vinden?

Hasting.

Nei, i Sandhed ikke. De er vistnok en Undtagelse fra saa trivial en Regel, en Trækfugl fra en bedre Verdensdeel, der har forvildet sig i dette kolde Klima.

Mine.

Hvad De der siger, det maa smigre mig. Ikke bedskindne maa jeg tilstaae Dem, at det mere end een gang har smertet mig, naar jeg af Deres Mund hørte saa bitte Anmærkninger over os stakkels Fruentimmer, at jeg undertiden tænkte, at De ikke havde Godhed og Agtelse for en Gæst af os.

Hasting.

Mine, det mener De ikke.

Mine.

Mangen en Gang har jeg ogsaa tænkt —

Hasting.

Bliv ved, jeg beder Dem.

Mine.

At De havde elsket, eller maaskee elskede endnu; maaskee ulykkeligt.

Hasting.

Noget Gaadant har jeg selv tænkt i hele Aar. Jeg var ung, jeg troede at have tabt en uslakteelig Edelsteen; men den var nægte. Jeg forstod mig ikke endnu paa at skjelne de ægte sjældne Juveler fra de falske. Nu har jeg faaet bedre Forstand.

Mine.

Har De da nu fundet en ægte?

Hasting

(betragtende hendes Brev).

Haabet den, har jeg; men jeg frygter for at den er altfor kostbar, til at jeg tør tænke paa at tilegne mig den.

Mine (værgende).

Maaskee den ikke passer, uden i en kongelig Krone? Er den fra Peru, eller fra Brasilien?

Hasting.

Efter Navnet at dømmes, er den snarere fra Golconda.

(Mine sees forlegen paa ham.)

Anden Scene.

De Forrige. Eduard.

Eduard (alene).

Oh, Gud bevares! Lectionen er endnu ikke tilende. Det var Synd at sige, at den Sprogslærer var for kuop med sine Timer. Nu vel, saa faaer jeg vente lidt.

(Gaaer sig paa den modsatte Side og læser i en Bog.)

Hasting

(bladende i de Bøger og Papirer, som ligger for ham).

Vil De behage, Jomfru Mine? Hav den Godhed at læse den Regel, som her findes anført, og at anbringe den i den Stil, vi har aftalt til imorgen.

Eduard.

Mia Cousine er vist meget lærvillig. I to hele Klokketimer har hun nu siddet med største Andagt og studeret. Gud ske Lov, at det ikke er mig.

Mine.

To Timer? Du mener nok een?

Eduard.

Nei, jeg beder om Forlæbelse; jeg mener to.
(Tæger sit ur osv.) Klokken var ti, da Hr. Hasting kom, og behag at see hvad den er nu. Men saaledes er det, naar man har en fortræffelig Sproglærer. Men hvem har skaffet ham? Jeg, som fik Stam til Takke for mit velstrevne Avertissement i Adresseavisen, om en øvet og duelig Lærer, som forenede den rette Udtale af det Engelske med Studium af Sproget. Kan du huske, hvor desperat du var, fordi du skulde lære Engelsk, da Fatter svoger paa, at du ikke skulde gjøre flere engelske Kjøbmænd gale paa Franck, saaledes som den stakkels Domion.

Mine.

Hvad kan jeg gjøre for, at Manden ikke forstod Franck, og misforstod den Betsed, Onkel havde paalagt mig at give ham?

Eduard.

Men min Fader sagde, at i Handel og Wandel er det Engelske Hovedsproget, og nu troer jeg at du selv indseer det, og takker mig fordi jeg har befordret denne Underviisning.

Mine.

Det gjør jeg ogsaa. Men siden du selv gjør mig opmærksom paa, at min Kæsetime forlængesiden er tilende, saa bør jeg nu afbryde, for ikke at opholde Hr. Hasting. (Odet hun netop for Hasting:) Min Stuil skal være færdig til imorgen, naar jeg har den Fornøielse at see Dem.

(Gaaer.)

Credie Scene.

Hasting. Eduard.

Eduard.

Jeg kan ikke lade være at drille hende, den gode Pige. Men saameget jeg holder af hende, saa er det mig dog fjævt at hun er borte; thi jeg maa endelig tale med dig under fire Dine.

Hasting.

Hvad er til Tjeneste?

Eduard.

Til Tjeneste? ja, det er just det rette Ord. Hør, Gud velsigne dig, kan du ikke laane mig fem og tyve?

Hasting.

Men jeg har endnu ikke faaet de femten, som du havde lovet mig til iqaar. Du kan nok tænke, at en skaffels Sproglærer har ikke Raad til at miste det Lidt han har.

Eduard.

Det er kun altfor sandt; jeg skammer mig ogsaa derover; men jeg er i en Djævels Knibe i Dag, og du er min eneste Ven i Verden; thi hvem skulde jeg ellers henvende mig til? Alle Mennesker sige: „Den unge Berger, han har ingen Nød; en rig Kjøbmands eneste Søn . . .“

Hasting.

Enefte?

Eduard.

Ja, hvad! den Anden han er saa godt som død og borte; han tænker Ingen paa meer.

Hasting.

Det er ganske sandt. De Fraværende glemmes ligesaa hurtig som de Døde.

Eduard.

Men hvad jeg vilde sige; der er Ingen der veed, hvorledes jeg har det. Det er en sly Idee af min Fader, at han absolut vil have mig puttet ind i Handelsstanden, enten jeg vil eller ei. Men jeg vil det paa ingen Maade; jeg er ikke skabt til at sidde paa et Contor, og skrive og regne; jeg vil være Militair, jeg vil ud i Verden, jeg vil tumle mig omkring, jeg vil gaae i Krig, jeg vil selv gjøre min Lykke. Nu vil han tvinge mig med et Slags Enteneur, til at arbejde paa hans Contor, og indtil jeg beqvæmmer mig dertil, nægter han mig Penge til enhver uskyldig Fornøielse.

Hasting.

Ja, jeg kjender nok den Curr. (Løber in Equetto) op.) Her er de 25, som du ønskede, og med de 15 har det heller ingen Hast. Jeg skal sige dig, jeg har idag faaet en Maanedes Information betalt, og imørgen faaer jeg een til.

Eduard.

Tak, stiftelige Menneske! Ja, det var en god Time, da du kom i dette kjedsommelige Huns.

Hasting.

Det synes mig ogsaa. Men hør nu, kjære Eduard! tro mig, jeg er din Ven, meer end du selv veed: jeg kan ikke lade være at advare dig: Vær ikke letfærdig, gjør ikke Gjæld, tænk paa din Broders Skjæbne.

Eduard.

Min Broder! Ja Gud skal vide, hvordan det ret hængte sammen med ham.

Hasting.

Jeg har hørt, at han gjorde en stor Gjæld, og at hans Fader, som maatte betale den, blev saa vred deraf, at han nødte det unge Meenneffe til at forlade sit Fødeland, og sendte ham til Vestindien, hvorfra han siden gif til Amerika.

Eduard.

Nei, den Ting havde vist en Hage, som man siger. Gjælden var uidentivul det Mindste deraf; men saavidt jeg veed, saa spillede min Broder en lille Don Carlos, og min Fader en lille Kong Philip. Jeg troer, at den stakkels Johannes var saa splittet gal, at forelske sig i sin Stedmoder.

Hasting.

Jeg har ladet mig sige, at de vare forlovede, inden man drømte om, at hun kunde blive hans Stedmoder.

Eduard.

Hvorom Alting er, saa maa min gode Broder have været en stor Løse, for at kunne blive uhyfkelig af Kjærlighed til hende.

Hasting.

Hvorfor det? Hun har vist været meget smuk; jeg finder at hun er smuk endnu, ja endog ret elskværdig.

Eduard.

O ja, jeg holder selv af hende, jeg har ikke Grund til andet. Men hun har, med alt Det, noget saa Kolbt; det er næsten som hun var uddød. Jeg kan ikke lide,

at hun aldrig viser mindste Interesse for min stakkels Broder; det var dog for hendes Skyld, at han blev forjaget fra sin Faders Huus.

Hasting.

Kan du erindre ham?

Eduard.

Kun meget dunkelt. Jeg var kun otte Aar, da han reiste, og vi saaes desuden ikke meget. Han var dengang tyve Aar gammel, og gif sine egne Veie, medens jeg gif mine, eller rettere sagt, red dem paa min Kjepphest. Det er Mode i vor Familie, at vor Herre tager et halvt Dusin Bøer af de Mellemste, og lader kun den Ældste og Yngste blive tilbage. Saadan havde min Fader en Søster, der var — troer jeg — en Snees Aar yngre end han. Men à propos, jer at tale om en anden Ting, nu skal jeg fortælle dig Noget, som jeg troer vil interessere dig. Fastes besøgte jeg min Ven Lieutenant Mansberg paa Bagten. Der var et heelt Selskab, vi spillede, og — jeg vil sige dig Sandheden — jeg tabte tyve Rigsdaler, som jeg i Dag skal betale af dem du har laant mig. Na, ryk nu kun ikke paa Hovedet, men hør mig ud. Jeg maatte da bede om Credit til idag. Da jeg nu heel fortrædelig gif hjem, fulgte den unge rige Hr. Krasling med mig, og underveis begyndte han meget høflig at spørge, om jeg trængte til Penge, og hvorfor jeg ikke havde ladet ham betale de tyve Rigsdaler for mig, ja han foiede til, at tyve Gange saamange vare til min Tjeneste. Du seer, hvilken Selvbeherfelse jeg besidder, siden jeg ikke tog imod Tilbudet, men foretrak at henvende mig til dig. Jeg haaber, at du

Hjønner derpaa . . . Ja, see nu sin deraf; men det var dog et Beustabsstykke fra min Side, thi jeg kunde nok begribe, at der stat Noget under denne Forekommenhed, og endelig rykkede han da ud med Sproget, og bad mig indlægge et godt Ord for ham hos Aline, til hvem han allerede i Dag havde i Sinde at frie.

Hastig.

Er det muligt?

Eduard.

Bogflaveligt. Han fortalte mig ellers Noget som frappeerte mig. Han sagde, at Fader i denne Tid havde lidt et overmaade stort Tab i sin Handel; men han tilsiende, at dersom han var saa lykkelig at turde regue sig til Familien, vilde han indskyde en stor Capital i min Faders Handel; han lovede baade Guld og grønne Skove; jo han er rigtig nok tilgavns hjertesudt.

Hastig.

Hvad svarede du da paa alt Dette?

Eduard.

Oh, jeg bad ham paa en høflig Maade at gaae Fanden i Bولد.

Hastig.

Det var der dog ingen Grund til, synes mig.

Eduard.

Paa en høflig Maade, siger jeg, meget høflig; altfer høflig, paa min Sjæl. Jeg sagde, at det var intet Parti for ham, at han formodentlig ikke vidste, at Aline, endskjøndt hun kalder mine Færelbre Onkel og Tante, dog ikke er Andet end et fattigt Barn, som de af Meblidenhed have taget til dem, og opdraget.

Jeg gjorde ham opmærksom paa, at hun Intet eier, ja, jeg havde endog den Frækhed at sige, at hun ikke er smuk, saa jeg veed, jeg har ærligt gjort hvad jeg kunde, for at føre ham paa andre Tanker; men han var fast i Troen, og vil skrive til min Stedmoder, som han kender, og det endnu idag.

Hasting.

Men Gud bevares, Eduard! Jeg hører dig med største Forundring. Har du selv maaskee Tanker til Aline?

Eduard.

Passiar! Du er ikke oprigtig imod mig, og hvorfor er du det ikke? Troer du, jeg er saa dum, saa blind, saa døv, at jeg ikke skulde have mærket, at du elsker, at du tilbeder Aline? Derfor gjorde jeg mig Umage for at denne rige Medbeiler ikke skulde lemme dig i Veien. Jeg skal sige dig, jeg er din oprigtige Ven; men du! du forstiller dig, du har ingen Agtelse for mig.

Hasting.

Jo, Eduard! jeg ærer dig med alle dine smaa Letfærdigheder, og jeg elsker dig, som en Broder. Jeg vil ikke forstille mig for dig. Aline er mig kjær; men hvad Haab kan jeg gjøre mig? Saa smuk, saa elskværdig en Pige, saa tilbødet hvor hun viser sig — og jeg, en ufernuende Mand, saa mange Aar ældre end hun, med mit brune Ansigt og . . .

Eduard.

Du er ung endnu, dit brune Ansigt gjør dig ingen Skade, og jeg troer, hun elsker dig.

Hasting.

Gid jeg havde samme Tro! Men tys, der kommer
Noget.

Eduard.

Det er min Fader! Kom og gaa med mig.
(De vil gaa; men møder Berger i Døren.)

Fjerde Scene.

De Forrige. Berger.

Berger.

Deres Tjener, Hr. Hasting! Det glæder mig,
engang at træffe Dem. Vil De ikke gjøre min Kone
og mig den Ære at spise til Middag med os idag?
Og dersom det er Dem beuilligt, saa ønskede jeg gjerne
at tale et Par Ord med Dem, inden vi gaae tilbeds.

Hasting.

Jeg tager med Fornøielse mod Deres Indbydelse.
(Tager sit uste op.) Klokken er endnu kun halv Fiet, jeg har
en Time at give imellem To og Tre, indtil da er jeg
til Deres Tjeneste, ifald De ønsker at tale med mig.

Berger.

Med Fornøielse! Behag at tage Plads.
(Berger og Hasting sætte sig.)

Eduard.

Jeg anbefaler mig. (Gaaer.)

Femte Scene.

Berger. Hasting.

Berger (afides).

Jeg maa endelig idag tale med ham; der er Noget

ved det Menneske, som trækker mig til ham; maaskee bringer han mig Trøst. (til Hastings.) Herr Hastings! igaar da jeg var paa Børsen, erfarede jeg handelsveit, at den Amerikaner, som ligger her paa Kveden, har en Kasse og et Brev med til Dem. Derfor De ønsker det, skal jeg besørge Kassen indklareret for Dem.

Hasting.

Jeg takker Dem; men jeg har allerede i Aftes modtaget baade den og Brevet, der var Intet af spænderlig Bigtighed.

Berger.

De har altsaa været i Nord-Amerika, og har Besjendte der?

Hasting.

Ja det forekommer mig, at jeg sagde Dem det, da De var saa god at antage mig til at læse Engelsk med Deres Niece.

Berger.

Nei, det har De virkelig aldrig sagt mig. I Engelland sagde De, at De havde opholdt Dem.

Hasting.

Det har jeg ogsaa.

(De tie Begge.)

Berger.

De har Besjendte i Boston og Philadelphia?

Hasting.

Ja.

(De tie atter.)

Berger (alindes.)

Courage! Jeg bærer mig jo ad som et Barn. (til Hastings.) Herr Hastings, jeg anseer Dem baade for en

retskaffen og for en klog Mand. Der er en Sag, der fremfor nogen anden ligger mig paa Hjertet. Naastue kunde De give mig Underretninger, som vilde være mig af største Bigtighed. Jeg vil tale fortrolig med Dem; vil De svare mig med samme Naabenhjertighed?

Hasting.

Det lover jeg. (smiles.) Hvilket Dieblit!

Berger.

Har De ikke i den nye Verden truffet en Mand, som kalder sig John Grand?

Hasting.

Jo, jeg kender ham.

Berger.

Gud være lovet! Seed De, at det er min Søn?

Hasting.

Først i dette Dieblit erfarer jeg, at John Grand er saa lykkelig at have en Fader.

Berger.

Det kunde De heller ikke vide, siden han endog har bortkastet sin Faders uplettede Navn.

Hasting.

Det er Dem vist bekendt, at han i den gamle Grand, hvis Navn han siden optog, fandt en Ven, en Veileder og en Fader.

Berger.

Som ikke kunde elske ham høiere, end den Fader, han efterled. Hans Skjæbne er Dem bekendt, det hører jeg.

Hasting.

Han har aldrig nævnet sit virkelige Navn for mig

eller Nogen; men hans Sjæle troer jeg dog at kjende, idetmindste tildeels. Dog hvad jeg i dette Dieblit hører, det forandrer og glæder mig over al Beskrivelse.

Berger.

Herr Hastings, jeg forsikker Dem, at denne Søn var i mange Aar min Stolthed, Gjenstanden for min inderligste Kjærlighed. Jeg beder Dem, fortæl mig om ham, hvordan er hans huuslige Liv?

Hastings.

Da jeg var i Boston, levede han meget stille. Kun i sine Forretninger saae man ham tage levende Deel. Han har flasket meget om, udstaaet Meget; han var næsten usphærlig paa Reiser, snart til Syd=Amerika, snart til de vestindiske Der. Hans Handel gik i det Store.

Berger.

Ja det har jeg hørt med usigelig Glæde. Sig mig, er han fornøiet? Er han munter, og ved godt Lune?

Hastings.

Undertiden fandt jeg ham oprent i sin lille Bennefreds.

Berger.

Svordan seer han ud? Har han endnu sit smukke, lysebrune, krøllede Haar, sine røde Kinder?

Hastings.

Nei! Efter den Beskrivelse vilde De vistnok ikke kjende ham igjen. Det smukke Haar er blevet sort og tyndt, det hvide og røde Ansigt forbrændt af den tropiske Sol. Han siger ogsaa, at han er voxet; han var nok

ikke meer end en Snees Kar, da han forlod Europa.
Fjorten Kar er en lang Tid.

Berger.

Ja, tilvielse! Djsaa mig vilde han neppe gjenfende.
Nu vel, Herr Hasting, da de kjender min tabte Søn,
saa vær mig dobbelt velkommen. Ved Dem vil jeg
kunne høre fra ham; thi han selv har aldrig sendt mindste
Efterretning, eller nogen Hilsen til sine Nærmeste.

Hasting.

Det er slet handlet af ham, det tilstaaer jeg. Men
han troede sig maaskee forglemt, ja maaskee forstuet af
sin Familie.

Berger.

Som ungt Memmeske begif han store Daarligheder.
Den Handelsstand, som han nu har grebet med saa
kraftig Haand, foragtede han dengang. Det er haardt
for en Fader at see sin Søn forhaane den Stand, hvorfor
han har levet og virket; det er tungt at overlade sit
Dagværk i fremmede Hænder, naar Ratten slunder til.
Han vilde endelig studere, hans Studium og hans hele
Levemaade kostede overmaade meget. Han gjorde Gjæld,
fortrang den for mig, kom dybere og dybere i en Labyrinth
af Forlegenheder. Jeg vidste godt, at hans rette Plads
var i Handelsfaget; nu viser det sig, at jeg havde Ret.

Hasting.

Men tillad mig at sige, at hans Studeringer ere
Grunden til hans Lykke i Handelen. De geografiske og
naturhistoriske Kundskaber, som han i sin første Ungdom
har erhvervet sig, ere komne ham vel tilpas, og have

desuden vundet ham den gamle Francs Hjerter, og Dette var den første Grund til hans Lykke.

Berger.

Ja, det kan jeg ikke nægte. Med Glæde og Beundring har jeg hørt tale om hans Foretagender. Endnu et Spørgsmaal, kjære Hr. Hasting! Min Søn er ugift, ikke sandt? Veed De Intet at sige om ham i denne Henseende?

Hasting.

Jeg veed ikke, at noget quindeligt Væsen i hine Lande har fængslet ham.

Berger (tæer et Ørebånd).

Jeg maa endelig tale reent ud med Dem. I fjorten lange Aar har jeg ikke nydt den Trøst, at betro mig til en Ven. De har lovet mig Aabenhjertighed. Siig mig, er det Værste, det Vittreste i min Sønns Forhold til mig, Dem bekjendt?

Hasting.

Jeg kjender ikke Deres Søn saa usie, som jeg ønskede — men det tør jeg sikkert paastaae, at saa delicat et Forhold har han ikke omtalt til noget Menneske.

Berger.

For en Ven, som Dem, vil jeg Intet følge. Seer De, for fjorten Aar siden, var jeg kun 46 Aar. Jeg havde ikke hvide Haar, saaledes som nu; jeg havde Intet af den aldrende Mand, jeg var endnu i min bedste Kraft, Jeg forelskede mig med Ungdoms Varme i en ung Pige, som jeg rigtignok ikke kjendte synderlig mere til, end hvad mine indtagne Dine sagde mig. Være disse Følelser strafværdige? O Herr Hasting, man badler ofte

med Rette Alderens Strengthed mod Ungdommen, men jeg beder Dem, er Ungdommen ikke endnu strengere mod den ældre Mand? Gjør den ikke udelukkende Fordring paa Alt, hvad der udgjør Livets Glæde? Hvor høiligen dables man ikke den Fader, der forlanger, at hans Børn skulle bringe ham det tunge Offer af deres høieste Lykke! og dette Offer fordrer dog mange Børn af deres Fader.

Hasting *(affædes)*.

Alt! hvorfor talte han ikke saaledes til mig for fjorten Aar siden?

Berger.

Jeg begjærede den smukke Piges Haand af hende selv og af hendes Forældre. De Sidste indvilgede med Glæde, hun selv gav mig ogsaa, som det syntes, frivillig sit Hjerte. Men nu traadte min egen Søn imellem mig og min Lykkelighed; og sagde mig, at han elskede min Brud, og at hun elskede ham. Jeg bekjender, at Skinsygen i dette uslykkelige Dieblif fik den faderlige Kjærlighed til at tie. Dog efter bedre Overlæg spurgte jeg Pigen, og spurgte hendes Forældre. Ikke blot disse, men ogsaa hun betragtede det unge Menneskes Følelser som en Ungdoms=Daarlighed. Da Pigen var ligesaa gammel som han, da fremdeles hans Studeringer ikke vare fuldendte, og endelig af flere, som mig synes, fornuftige Grunde, besluttede jeg at ægte min Brud, og lade Johannes i nogle Aar rejse udenlands. Da jeg nu i denne Hensigt vilde bringe hans Sager i Orden, erfarede jeg den urimelige Gjæld han havde gjort. I samme Dieblif traadte han ind til mig. Lad mig drage et Slør over den Scene, som nu paafulgte! Ikke som Fader og Søn,

nei, som to rasende Medbeilere stode vi for hinanden. Jeg fordrøede, han strax skulde reise med min Besfaver, som laae seilklar. Med Fortvivlelsens Klækthed greb han dette Forslag, og gif alt næste Morgen ombord. Hvad jeg leed den Dag, hvad jeg paa min Bryllupsdag, som kort efter paafulgte, følte ved Tanken om ham, det veed Ingen. Men siden jeg mistede ham, har jeg aldrig været lykkelig i mit Indre, og heller aldrig i udvortes Ting havt min gamle Lykke; det er vist og sandt. De tier Hr. Hasting? Min Fortælling har bevæget Dem?

Hasting (graber hans Haand).

Min Herre! vær vis paa . . . jeg kunde sige Dem Noget, som kunde trøste Dem. Jeg har Efterretning om at John Frank tænker paa, snart at vende tilbage til sit Fædreland og bosætte sig der.

Berger.

Hvad siger De?

Hasting.

Han venter kun paa, lykkelig at tilendebringe en Sag af Bigtighed.

Berger.

En betydelig Handel maaskee?

Hasting.

Den betydeligste, han endnu har sluttet.

Berger.

God give ham Lykke! Svar mig, jeg heber Dem, corresponderer De med ham? Var det Brev maaskee fra ham?

Hasting.

Nei, langt fra! Jeg skriver ham aldrig til, og mod-

tager heller ingen Breve fra ham. Mangen Gang, og især i dette Diebstil har han Meget imod mig. Men desuagtet har jeg dog Midler til at bringe Deres Ord til hans Kundskab, og — vær vis derpaa — til hans Hjerte.

Berger.

Jeg formaaer ikke at udtrykke Dem min Taknemmelighed. Hvilket Haab De har givet mig! Jeg skulde see min Johannes igjen! see ham som en kjærlig Søn, som en Handelsmand ret efter mit Hjerte? I Sandhed, jeg føler mig lettet efter denne Samtale.

Hasting.

Derjom jeg er saa lykkelig, at have bidraget hertil, saa tør jeg vel tillade mig en Bøn til Dem?

Berger.

Tal, jeg vil gjøre Alt, hvad der staaer i min Magt.

Hasting.

De har endnu en Søn, Hr. Agent, en valfer mig Mand. Lad ham ikke friste sin Broders Skæbne. Han synes stabt til Militair. Und ham sit Døstes Opfyldelse i de Aar, han endnu kan nyde det.

Berger.

Der sætter De mig virkelig paa en haard Prøve. Dog, jeg vil uødig være Dem imod; jeg skal betænke mig derpaa.

Sjette Scene.

De Forrige. Fru Berger.

Fruen.

Det er mig hjært at træffe dig, min Ven. Jeg

var bange, du alt var gaaet paa Børsen. God Morgen, Herr Hasting.

Berger.

Herr Hasting gjør os den Være at spise hos os til Middag. Jeg skal nu ind paa Contoret, inden jeg gaaer paa Børsen. Jeg bliver der kun et Dieblit idag, jeg skal nok være hjemme til Spisetid.

Hasting.

Det er ogsaa paa den høie Tid at jeg gaaer; men jeg skal have den Være at indfinde mig til det bestemte Skloffelet.

(Gaaet.)

Syvende Scene.

Berger. Fruen.

Fruen.

Hjære Berger! har du overveiet den Sag, som jeg talte til dig om imorges?

Berger.

Angaaende Krasfings Frieri. Ja, hvad har jeg at overveie i den Sag? Det er jo ikke mig, som skal ægte ham. Hvad siger Mine? har du talt med hende?

Fruen.

Ja, jeg har; men jeg fik kun en daarlig Trøst. Hun elsker ham ikke, siger hun, og vil ikke gjøre, hvad hun anseer for Ondt, nemlig at bedrage det unge Menneske, som mener det godt og oprigtigt, og elsker hende — og hvad veed jeg alt Det, som unge Piger pleie at sige ved slige Leiligheder.

Berger.

Jeg vil ikke tvinge den stakkels Pige.

Fruen.

Twinge hende! Gud bevares! Vil jeg da twinge hende?

Berger.

Du vil overtale hende; det er jo Hip som Gap.

Fruen.

Det synes mig ikke. At overtale Folk til Det, som er fornuftigt, det er dog vel ingen Synd: ellers maatte man jo forbyde Præsterne at præke.

Berger.

Er det da saa afgjort, at det er fornuftigt, at labe Aline øgte denne Mand, som hun ikke elsker?

Fruen.

Det er en Mand paa hvem der fornuftigvis Intet er at udsætte. Hun kan blive meget lykkelig med ham, og gjøre ham meget lykkelig, uagtet hun egentlig ikke elsker ham.

Berger.

Du tænker, at det er Noget, du veed af egen Erfaring?

Fruen.

Nei, min Ven, jeg har aldrig fortrudt mit Valg. Jeg har selv været lykkelig, og ønsket at gjøre dig lykkelig.

Berger

(Lodder hendes Haand).

I Sandhed, havde jeg ikke været lykkelig, da havde Skylden maattet være min egen.

Fruen.

Men jeg beder dig, betænk hvor heldigt det træffer sig med Kræsfings Tilbud i dette Dieblit, da din

Stilling er saa mislig, da du har lidt saa stort et Tab. Hvad har du isinde?

Berger.

Intet for Diebliffet; men kommer den af mine Bestfædere, som jeg venter hjem, tilbage uden Fragt — og jeg tilføoer at jeg har en Auelle dærom — saa — nu bliu ikke bange, vi ere jo derfor ikke ruinerede, . . . men saa har jeg besluttet at sælge baade denne Gaard og vort Lyshæd, da jeg netop har et godt Tilbud, og saa faaer jeg derved tillige et anstændigt Paaskud til at affaae Heste og Bogn.

Fruen.

Hvorledes? sælge denne Gaard, som du selv har bygget, og holder saa meget af! Det lille Landsted, hvor vi have tilbragt saamaange gode Dage, og den smukke Have, hvori vi selv have plantet og fredet hver Blomst, skal vi see det i fremmede Hænder? At sælge Heste og Bogn er ogsaa alfor tungt.

Berger.

Åk, kjære Kone! man bærer langt større Tab, det kan du troe.

Fruen.

Det større Tab forvinder man med Tiden; men de mindre Savn af Livets Behageligheder føles dagligen, de nedtrykke Helbreden og det gode Lume.

Berger.

Sa, hvad skal man gjøre? Børnenes Lykke er dog vigtigere.

Fruen.

Hør, Berger, du er Kjøbmand med Liv og Sjæl,

det veed jeg. Din egen Søn Eduard vil du meer end overtale til en Stand, som han affhyer meget mere, end Aline affhyer Krasning; men hende maa man ikke sige imod. Hvad maa jeg tænke derom? Jeg har ofte tænkt det, og jeg har ogsaa sagt dig det: Aline er ikke et fremmed, fattigt Barn, som du har sagt; hun er din egen Datter.

Berger (alvorslig).

Paa samme Maade, som hun er din: ved den Kjærlighed, vi have viist hende. (Efter en kort Pause:) Farvel!
(Gaar.)

Ottende Scene.

Fruen (alene).

Han undviger at give et bestemt Svar. Det behøves ikke heller, der er Ingen, som tvivler om den Sag.
(Gaar.)

Niende Scene.

Eduard og Aline (komme fra den næstfollende Stue).

Aline.

Plag mig dog ikke længer! Jeg har jo sagt dig min oprigtige Mening.

Eduard.

Nei, den er ikke oprigtig; du siger kun den halve Sandhed, det er Fruentimmernes sædvanlige Maade. Hvad kan du have mod en Mand, som Krasning? Er han ikke ung?

Aline.

Han er baade for ung og for gammel.

Eduard.

Hvad vil det sige?

Aline.

Det forekommer mig saaledes. Han er meget forfængelig, og det er saa ungt, og dernæst er han grumme adsladig, og det er saa gammelt.

Eduard.

Er han ikke smuk?

Aline.

Det kan gjerne være, det har jeg aldrig gjort mig nogen Betænkning om.

Eduard.

Han er god.

Aline.

Det tror jeg gjerne.

Eduard.

Og han skal have store Overtalelsesgaver. Han bad mig iafte tale sin Sag, og lovede at understøtte den med høist vægtige Argumenter.

Aline.

Jeg forlanger ikke at vide, hvori disse Argumenters Vægt kan bestaae.

Eduard.

Men Saameget kan du nok vide, at jeg beskytter hans Frieri, og du slipper ikke, uden at tilstaae mig den rene Sandhed. Kan du sværge paa, at du ikke elsker nogen Anden?

Aline.

Hvorfør skulde jeg gjøre det? Tanker ere jo tolsfrie.

Eduard.

Men som en god Toldcontroleur har jeg ikke desmindre vifiteret dine Tanker. Du har læst saa ivrig Engelsk med Hastig, at du kunde have lyst at leve af bare Engelsk.

Mine.

Kan det ikke være dig det Samme, enten jeg lever af det Ene eller det Andet?

Eduard.

Min bedste Mine, det er kun af broderlig Kjærlighed, at jeg er saa paatrængende. Jeg kan ikke taale, at saa smuk, saa velopdragen en Pige skulde gjøre saa daarligt et Parti, jem at ægte en Sprog lærer, der maa gaae fra Huus til Huus, for at fortjene sit Brød. Hvorledes skulde hun foretrække ham for en Mand, der tilbyder hende Lykke, Equipage og Alt hvad hendes Hjerte kan attraae?

Mine.

Hastig har aldrig sagt mig, at han elsker mig. Men dersom han elsker mig, og jeg elsker ham igjen — ja, jeg siger kun, ifald saa var — da skulde ingen Ting forhindre mig fra at foretrække en Mand, som ham, for En som ikke behager mig, og er kedsommelig. Jeg vilde være stoltere af denne Sprog lærers Kjærlighed, end af hele den øvrige Verdens Hyldest. Hvad har desuden jeg for Fordring paa Verdens Glæde, jeg, et fattigt Barn, som man af Medlidenshed har optaget af Gaden og opdraget af Edelmødighed? Gud give, jeg kunde gjengælde denne Gødhed paa en anden Maade end den, som Tante fordrer af mig.

Eduard.

Nu, saa tilstaaer du da, at du elsker Hastings?

Mine.

Nei, paa ingen Maade, jeg siger blot, at isald saa var ...

Eduard.

Seg forstaaer dig, du elsker ham slet ikke. Nu, det er mig inderlig hjært; thi saa kan jeg da fortælle dig — tre ikke, jeg vil bagtale ham! nei, langt fra! Det er min egen gode Ven; men jeg vil dog ikke følge for Dig, at han er overmaade letfudig i Hjærlighed. Du har vel hørt om den engelske Dame?

Mine.

Nei, aldrig.

Eduard (affedes).

Hun stifter Farve; det er godt. Nu vil jeg hve som det var prentet. (zu Mine.) Saa du veed ikke, at han har bortført en deilig engelsk Dame af fornem Familie? Seg har seet hende mange Gange. Hun er nydelig.

Mine.

Har du seet hende? hvor er hun da?

Eduard.

Hun er saamænd hjemme hos ham. De ere gifte sammen, det er at sige, de ere ikke viede af en Præst, men af en Smed; men det er lige kraftigt; saadan er Religionen i England.

Mine (affedes).

Gud! jeg har havt en Anelse derom.

Eduard.

Du seer jo ganske utykkelig ud? Kan det ikke være dig det Samme?

Mine (grædende).

Nei, det er mig ikke det Samme; du og den hele Verden maae gjerne vide det, I maae gjerne skjænde paa mig og gjøre Nar af mig, saameget som I vil, nu bryder jeg mig ikke mere derom.

(Hun sætter sig ved Bordet, og skuler sit Kaffat med sine Hænder.)

Eduard.

Du græder? O, hvor jeg nu er vred paa mig selv! Hvert et Ord, jeg har sagt, er opdigtet; det er den største Løgn af Verden. Hastig er den ærligste, den trofasteste Sjæl, der er til. Jeg beder dig om Forladelse, jeg kaster mig for dine Fødder.

(Hun løfter for hende.)

Tiende Scene.

De Forrige. **Berger** (med Hat og Stof i Haanden, kommer fra et Sidenarelske, for at gaae ud igennem Baggrunden; men da han sees Eduard lænende for Mine, bliver han staaende ubemærket af de Andte).

Eduard.

Tilgiv mig; men jeg sagde det blot for at faae dig til at tilstaae mig din Kjærlighed. Jeg sværger dig til ved Alt, hvad helligt er, du har ikke skjænket dit Hjerte til en Uværdig; nei, han elsker, han tilbeder dig, han har ingen anden Tanke end dig.

(Berger gjør en forbauset Mine, trækker sig tilbage i Sidenarelsket, og latter Døren sagte, uden at de Andte bemærke det.)

Ellevte Scene.

Eduard. Mine.

Eduard (sted han svænger osv).

Han selv har for et Dieblif siden tilstaaet mig det.

Hvor jeg skal gjøre ham lykkelig! Hvor glad skal han idag gaae tilbords med os!

Aline.

Eduard, du vil dog vel ikke sige ham det

Eduard.

Jo, det veed Gud jeg vil! Jeg løber kun op efter min Hat, og vil strax gaae ham imøde.

(Gaar.)

Aline (idet hun tier efter ham).

Men Eduard! vær dog fornuftig!

(Gaar.)

Udvalgte Scene.

Berger (kommer ud fra Sidsværelset).

Berger.

Eduard og Aline elske hinanden! Ja det er tilforn falbet mig ind. (Han bliver staaende i Døds Kuffer, støtter sig paa sin Stof, og siger i afbrudte Sætninger.) De stakkels Børn! De maae vel aldrig have hørt, hvad Rygtet har travlt nok med at udbrede, hvad min Kone endnu idag har ladet mig høre . . . Hvorledes skal jeg dog ferebygge . . . jeg maa aabenbare Alines Herkomst . . . men jeg lovede dog hendes døende Moder, aldrig uden yderste Nødvendighed at sige Noget om dette Barns Fødsel . . . Men denne Nødvendighed er den nu ikke forhaanden? . . . O, min forklarede Veninde! hvis du kan see herved, saa seer du, at det nu er Diebliffet til at vor saa længe bevarede Hemmelighed maa komme for Lyset.

(Gaar ud i grunden Baggaarden.)

Trettende Scene.

Hasting. Eduard. *Strag efter: Fruen.*

Eduard *(til Hasting).*

Som jeg siger dig, Ord til andet, har jeg fortalt dig vor Samtale. Husker du, hvad jeg sagde imorges? Mine elsker dig ligesaa høit, som du elsker hende.

Hasting.

Eduard, min bedste Ven! Eduard! hvorledes skal jeg takke dig? Jeg kan neppe fatte min Lykke; er det kun ingen Drøm?

Fruen.

Mine Herrer, De synes at glemte, at her er en Dame tilstede. Hør Eduard, du har altid saa mange Hemmeligheder med Hr. Hasting . . .

Eduard.

Gud bevares! Er jeg kanskee til Uleilighed? Jeg flyver høit paa Beskedenhedens Vinger. *(smiles.)* Mon det har Noget at betyde? *(zu de Andet.)* Jeg har den Ære at anbefale mig. *(Gaar.)*

Fjortende Scene.

Hasting. Fruen.

Fruen.

Hans Overgivenhed kommer mig meget vel tilpas; thi jeg har virkelig Noget at sige Dem. De kan ikke tvivle paa det Venkskab og den Agtelse, som Enhver i dette Hus nærer for Dem, og paa Grund heraf haaber jeg, at De vil undskyldte, at jeg falder Dem til Besvær med et Familie-Anliggende.

Hasting.

Hvad som angaaer denne Familie, kan aldrig blive fremmed for mig.

Fruen.

Da De er en intim Ven af min Stedsøn, den unge Berger, saa formoder jeg, at han har fortalt Dem om det fordeelagtige Ægteskabstilbud, der er gjort vor lille Aline?

Hasting.

Ja, jeg tilstaaer, at han har talt til mig herom.

Fruen.

Det er ogsaa derom, jeg vil tale med Dem. De kender Krasling, De vil vist være enig med mig deri, at det er en Mand, som enhver Pige maa betænke sig paa at sige Nei. Det har imidlertid vor Aline besluttet at gjøre, og da jeg nu kender den Afgørelse hun bærer for Deres Mening, saa ønskede jeg at turde overlade dette vigtige Anliggende i Deres Hænder, og bede Dem tale med Aline derom.

Hasting.

Hvorledes, Fruen! Jeg skulde søge at bevæge Deres Niece til at give ham sin Haand?

Fruen.

Har De Noget at udsætte paa den unge Mand?

Hasting.

Det er just ikke med Hensyn paa hans Personlighed; men ifald Jomfru Aline ikke elsker ham, saa er jo denne Indvending stor nok.

Fruen.

Al, Hr. Hasting! troer De ogsaa paa Det man falder at elske?

Hasting.

Troer De ikke selv derpaa? Er der Intet i Verden, som De har havt hjært.

Fruen.

Ne, tilvisse! men hvad man i sin første Ungdom giver Raad af Kjærlighed, det troer jeg just ikke paa, og mig synes, at næsten Ingen i vore Læder troer derpaa. Det er en Overtro, som er forvunden med Troen paa Spøgeri. Hvor Mange gifte sig vel nuomstunder af Kjærlighed?

Hasting.

Desværre, min Frue! desværre for vore Sæder og vor Lykke!

Fruen.

Ibetvibinde er jeg vis paa, at Kjærlighed ikke behøves til Egtens Lykkelighe. De har jo selv reist, Herr Hasting! Har De ikke været i Frankrig?

Hasting.

O jo, Frue, jeg har opholdt mig der i lang Tid.

Fruen.

Nu vel, saa veed De, at i dette Land, som ansees for Central-Punktet for al europæisk Dannelselse, der gifte næsten intet Menneffe sig af Kjærlighed. Jeg selv har opholdt mig der i nogle Maaned, og har lært at kjende flere Familier, hvis hudske Lykke vist var saa stor, som den nogensteds kunde være; men intet Inclinations-Parti havde lagt Grunden dertil. Desuden troer jeg, at alt det Galanteri, at hele den Kunst at elske, hvori man netop i fordums Dage tillagde den franske Nation et

Slags Mesterstab, er gaaet af Mode, og at politiske Interesser have optaget dens Plads.

Hafning.

Min Frue, det gaaer med Kjærlighed, som med Religionen: ingen Mode, ja ingen Magt kan udrydde den, Intet sættes i Stedet for den; den menneskelige Sjæl kan ikke undvære den. Hvad Domsfru Mine angaaer, saa var det jo ogsaa tæufeligt, at hun kunde elske en Uden.

Fruen.

Det er ikke umuligt; men det er en god og fornuftig Pige, og alt Eligt vil hun snart glemme ved en kras Mand's Side. Ungdoms Kjærlighed er en Indbildning, en Sjælesygdom, som hellere maa fordrives ved en behagelig hustrig Tilværelse og ved Beskjæftigelse, end ved Kjedommelighed, som de saakaldte Elskende gjerne føle i deres tête-à-tête. Der er ingen Ting, der flæder Folk værre, end at være forelsket.

Hafning (ser vist paa hendes).

Har De saa ringe Tanker om Kjærlighed.

Fruen.

Siden De just spørger mig, saa vil jeg ogsaa svare frit og aabenhjertigt. Min Ungdoms Historie er som tusinde Andres, men jeg har tænkt mere over den, end de fleste. Dog, alt Dette kan ikke interessere Dem.

Hafning.

Jo, min Frue, jeg forstiller Dem, jeg vil netop have en særdeles Interesse ved at erfare, hvad De der lader mig ane, og jeg vil ansee det for en Lykke, om De vil betro mig . . .

Fruen.

Hvorfor ikke? Da jeg ønsker at faae Dem til Dommer imellem Aline og mig, saa vil jeg heller ikke undlade at plaidere min Sag, og dersom mine Confessioner kunde tjene til Oplysning i Processen . . .

Hafning.

Tilvisje!

Fruen.

Belan da. Ogjaa jeg elskede i mine yngre Dage et rugt Menneske, som dengang syntes mig elskværdigt, og som ogsaa indbildte sig, at han ikke kunde leve uden mig.

Hafning.

Var det da sikkert, at det kun var Indbildning?

Fruen.

Ja det var. Thi han lever endnu, og lever meget godt, og er ti Gange lykkeligere, end om han var bleven gift med mig. Han kan virkelig takke mig for sin Lykke. Dog, det var ikke Det jeg vil sige. Naar jeg nu tænker paa ham, forekommer han mig som en overspændt, urimelig Dreng, der ikke havde mindste Herredømme over sig selv. Paa samme Tid, som han bestræbte sig for min Gunst, friede min nuværende Mand til mig. Mine Forældre vare fattige, deres Liv blev fordærvet af Næringsforger, jeg selv var opdragen i en snæver, glædeløs Tilværelse. De foreskillede mig den Lykke, det vilde være, baade for dem og for mig, om jeg modtog Bergers Gaand. Han var endnu en smuk Mand; jeg gav efter for mine Forældres Ønsker og jer min egen Fornuft.

Hasting.

Dg den forlalte Effer?

Fruen.

Han reiste ud i den vide Verden, fort før mit Bryllup.

Hasting.

Dg ingen venlig Taare, intet hjærtigt Suk fulgte ham paa Reisen?

Fruen.

Ja, jeg begræd ham oprigtig; men jeg dablede mig selv derfor, og trøstede mig snart. Berger er en høist agtværdig, en ubeskrivellig god Mand. Mit hundslike Liv var behageligt; min større Virkefreds, mit Arbeide, mine Betragtninger helbredede mig saa aldeles, at jeg nu ikke engang kan husse, hvorledes min fordums Elskede saae ud.

Hasting

Men er De vis paa, at det er gaaet ham, ligesom Dem? Er De vis paa, at hine Erinbringer ikke have forbittet ham hans skønneste Aar?

Fruen.

Ja, derfor er jeg rolig; thi ogsaa han har virket og stræbt, og har været heldig, det veed jeg, og heldige Bestræbelser ere en Smur, som ingen Sjælesygdom kan modstaae.

Hasting.

Men er De vis paa, at Deres Niece vil have ligesaa megen Kraft til at opoffre sig?

Fruen.

Det Offer, jeg forlanger af hende, er intet virkelig,

men kun et indbildt; thi jeg vilde for ingen Priis gjøre hende uslykkelig. Jeg har været hende i Moders Sted, det veed Enhver, som har kjendt os. Den Omstændighed, at hun ikke er min Niece, langt fra at skade hende i mine Øine, har tværtimod gjort mig hende dobbelt kjær.

Hasting.

Hvad mener De?

Fruen.

Hun er tre Aar ældre, end Bergers Forbindelse med mig; hendes Tilværelse kan ikke fornærme mig.

Hasting.

Min Gud, Fruen? jeg forstaaer Dem ikke. Forklar Dem dog — jeg beder Dem!

Fruen.

De spørger dog ogsaa altså uslyldigt. Det kan dog ikke være Dem ubekendt, hvad Rygtet siger —

Hasting.

Og hvad siger det da?

Fruen.

At Aline er min Mand's Datter. (Hasting staar som forstuet.) De forundrer Dem? Troer De ikke, at en Kone kan være ifland til en saadan Overbærelse? (Hasting griber en Stol, og sætter sig.) Min Gud! hvad feiler Dem? faaer De ondt? De er jo ganske bleg.

Hasting.

Det er Intet, Fruen.

Fruen.

Vil De have et Glas Vand? (Åbner Døren og raaber ud.) Hent et Glas Vand! kald paa Tjeneren!

Femtende Scene.

De Forrige. Eduard.

Eduard.

Hvad er paasænde? kan jeg ikke hjælpe?

Fruen.

Herr Hastings befinder sig ilde; han var nær ved at besvime.

Hasting.

Det er Ingenting, det er alt forbi. Gjør Dem ingen Uleilighed, Fruen. (Sætte til Eduard, idet han sætter Ha.)
Lad mig faae talt et Ord med dig i Centrum!

Eduard.

Wil Mama dog ikke være saa god, at lade en af Feltene bringe os noget Eau de Cologne; thi Hasting seer virkelig daarlig ud, jeg skal blive hos ham imidlertid.

Fruen.

Gjør det, jeg skal strax sende haade Eau de Cologne og Draaber. (Gaaer.)

Sextende Scene.

Hasting. Eduard.

Hasting.

Eduard! for Himlens Skyld, sliq mig, er det sandt?
Er Mine din Faders Datter?

Eduard.

Hvad gaaer der af dig? kan det ikke være dig det Samme?

Hasting.

Jeg beder dig, svar mig, er hun din Faders Datter?

Eduard.

Det er haardt for en Søn at svare paa saadanne forbaandede Spørgsmaal. Imidlertid, naar det endelig skal være: ja, jeg troer, hun er det.

Hasting.

Du troer det? Du veed det dog ikke vist? Jeg beder dig, jeg huserfarber dig: hvis du nogenstunde har været min Ven, saa sig mig Alt hvad du veed herom.

Eduard.

Men Gud bevares! hvorfor tager du dig det saa nær?

Hasting.

O, spørg mig ikke! men viis mig nu det Vensteb, som du saa ofte har lovet mig, og svar mig uden videre Dmssvøb! En anden Gang skal jeg forklare dig . . . Piin mig nu ikke længere.

Eduard.

Jeg skal gjerne sige dig Alt hvad jeg veed, og Alt hvad jeg tænker. Du kjender jo min Faders gamle Bogholder? Han har al min Livstid holdt meget af mig, og har daglig formanet mig til Dyd og Skikkelighed. Han advarede mig allerede for flere Aar siden fra at forelske mig i Mine, og sagde, han var vis paa, at hun var min Søster. Han fortalte mig, at den første i hver Maaned kom der en Kone paa Contoret, og fik en bestemt Summa udbetalt i Pension, fordi Mine havde været hos hende til sit fjerde Aar. Denne Kone havde ofte fortalt ham, at min Fader selv havde bragt hende

Mine, som et ganske nyfødt Barn, at han et Par Gange om Aften var kommen til hende, for at see til Barnet, at han da pleiede at omfavne og kysse det, ofte med Taarer i Øinene. Og engang da Capitain Falkner, der fører Faders bedste Skib, og desuden er hans kjæreste Ven, sad og talde om Handels-Affairer, glemte de, troer jeg, at jeg sad og læste i en Krog af Stuen, og da hørte jeg Fader sige: „Nei, den lille Capital vil jeg ikke risquere; det er Mines Penge, det er det eneste Arvegods, der kan efterlades hende af en Fader, der ikke tør give hende sit Navn.“ Desuden hans store Kjærlighed til hende . . . den Omstændighed, at hun ligner ham . . . kan du ikke see det?

Hasting.

Nei, jeg har aldrig tænkt derpaa; nu falder det som Skjæl fra mine Øine. Seg Ulykkelige!

Eduard.

Men Hasting! hvad skal jeg tænke om dig? Er det muligt, at saa elendig en Fordom kan have Magt over saa fornuftig en Mand? Jeg kan blive gal over at see, hvorledes du fortvivler over Argenting.

Hasting.

Eduard, min bedste Ven, min Broder, døu mig ikke! jeg kan ikke forklare mig i dette uhykelige Dieblis; lad mig blot komme lidt til mig selv! lad mig blot faae Mine i Tale!

Eduard.

Intet er lettere; thi der kommer hun.

Syttende Scene.

De Forrige. *Aline* (med en Præsentter-Bakke med Vand, Draaber, Eau de Cologne, o. s. v.).

Aline.

Tante sagde, at Hr. Hasting var ikke vel. Hvorledes er det med Dem?

Eduard.

Du skal ikke give ham Draaber, *Aline*; thi han er ikke syg, men han er gal. Seg ved ikke, om det er Glæde, der berøver ham Forstanden, thi jeg har virkelig nok fortalt ham vor Samtale fra imorges.

Aline.

Det var ikke Ret.

Eduard.

Ja, jeg er ogsaa færdig at fortryde det: men nu er det gjort. See nu til, om du kan bringe dette vanvittige Menneske til Fornuft; jeg lader dig alene med ham.

(Gaaer.)

Attende Scene.

Hasting og Aline (De gaar ind. Høer paa sin Side af Scenen. *Aline* med nedslagne Øine. *Hasting* betragter hende, endelig gaar han hen til hende, og kaster sig for hendes Fødder.)

Hasting.

Aline, sig, er det sandt, at du elsker mig? Næf mig blot din Haand til et Tegn derpaa. (*Aline* rækker ham Haanden, han koster den høfligt.) O, salige Dieblit! Eneste Stjerneskud i mit dunkle Liv! hvorfor kan jeg nu ikke bøde af Glæde, inden jeg døer af Fortvivlelse!

Aline

(Idet hun trækker sin Haand tilbage, og Hasting rejser sig).

Det har ofte anet mig, at et ældre, stærkere Vaand fængslede Dem; det er langt fra mig at ville træde imellem Dem og Dem, som De er Trostløs Skyldig! men det var grusomt og umandigt af Dem, om De vilde opoffre min Rolighed, og spotte en stakkels Piges uskyldige Hengivenhed.

Hasting.

Hvad siger du, Aline? Nei, det er ikke min Brøde, som adskiller os. Min elskede Pige, du er min Søster!

Aline.

Hvorledes?

Hasting.

Først i dette Dieblif har jeg erfaret, at du er Bergers Datter. Jeg er hans Søn, den stakkels forfudte Johaunes, der kommer udfjendt tilbage til det fædrene Huus, for der at hente det sidste Stød. *(Han kaster sig i en Stol, og skjuler sit Ansigt med sine Hænder.)*

Aline

(Idet hun gaar hen til ham, og tager hans Haand).

Min Broder, min Ber, hvorfor vil du fortoivle? Du har ikke været falsk og treløs imod mig. Alt Andet synes mig, at jeg kan bære. Mig forekommer det ikke saa fortoivlende. Hav jeg end tabt en Søster i dig, saa har jeg dog vundet en Broder. Men hvorledes har det været dig muligt, dagligen at komme her, uden at røbe dig?

Hasting.

At høre Aline! under ulykkelige Forhold forlod jeg dette Huus. Da jeg efter fjorten Aars Forløb kom

tilbage til mit Fædreland, var jeg frøgt som før at see mine Nærmeste igjen: jeg kjendte ikke deres Følelser for mig, ja hvad mere var, jeg kjendte ikke mine egne Følelser for dem. I de allerførste Dage efter min Ankomst læste jeg i Adressenavisen, at man fra min Faders Huus søgte en engelsk Sproglærer; jeg besluttede at lade mig indføre under denne Klasse, for at reognoscere Terrainet. Da saae jeg dig, og lærte at kjende dig. Fra første Sieklid elskede jeg dig, det var mig sødt at være din Lærer. Jeg besluttede at vinde din Kjærlighed, ikke som den rige Fætter, men som den fattige Sproglærer, og da først at give mig tilkjende. Heller ikke har jeg været fristet til at forlade mit Incegnito, førend idag; thi først idag har jeg læst i min Faders Hjerte. Og nu maa jeg forlade al min drømte Salighed og paany vandre ud i den fremmede Verden, ligesom Cain, ja, ulukkeligere end han; thi hans elskede Hustru fulgte ham, skjøndt hun ogsaa var hans Søster. Saavidt er det kommet med mig, at jeg maa misunde den første Morder sin Elskede!

Mine.

O, min Broder! hør mig, og lad mine Ord berolige dig! Hvorfor vil du forlade os? hvorfor vil du bringe ogsaa mig til Fortvivlelse? Er det nødvendigt? Betænk! hvor lykkelige vi i saa lang Tid have været ved hinandens Selskab; hvorfor kan vi ikke være det endnu? Et skjønt, et helligt Baaud forener os; hvorfor skal det sønderrives? Bliv her hos os! Vi Alle skulle elske og ære dig; jeg vil leve blot for dig, jeg vil aldrig gifte mig, jeg vil pleie dig, naar du er syg, jeg vil dele

Sorg og Glæde med dig; jeg vil i Alting rette mig efter din Villie. Jeg kan være lykkelig nok som din Søster; thi jeg forlanger ingen større Lykke, end at leve i din Nærhed.

Hafting.

O søde Blisdem fra saa yndige Læber! Ja, du har Ret! Kom i mine Arme, min elskede Søster! (Omfavner, men slipper hende strax igjen). Nei, nei! jeg er kun et Meuneske, du er en Engel. Bort, bort herfra! Vær rolig, min Søster! jeg vil stræbe ogsaa at være det. Al min Tragten skal gaae ud paa at hæve mig til din høie Dyd, din Engle-Nænhed; og hvis det lykkes mig, da kommer jeg atter engang tilbage!

Mine.

Vil du saaledes drage bort, uden at give dig tilkjende for vor stakkels Fader, der har sørget saameget over dig?

Hafting.

Du har Ret, jeg vil ikke anden Gang gaae i Landflygtighed, uden at medtage hans Betsignelse. Stille! der kommer Nogen. Sigt Intet endnu, lad mig fatte mig!

Mittende Scene.

De Forrige. Eduard.

Eduard.

Fader er kommen hjem. Han gik ind paa Contoret, og befalede mig at sige til Moder og dig, at vi skulde

vente ham her. Han spurgte om Hasting var kommen. Han sagde, at han havde noget Bigtigt at sige os Alle. (Betræget Hasting og Alene.) Hvor I see ud, I To! jeg kunde ærgre mig en Galdefeber paa Halsen over at see paa jer. Naa, der have vi mine Forældre.

Udvende Scene.

De Forrige. Berger. Fruen.

Berger (alene til Hasting).

Velkommen, kjære Hasting! Nu skal De faae at see, at De imorges ikke har præket for døve Dren. (Sæt:) Hør, kjære Børn, jeg har sat mig for, at vi idag skulle gaae glade tilbereds, og derfor vil jeg nu strax sige jer Noget, som jeg troer vil være os Alle behageligt. Min Søn, Eduard! jeg har i Dag, uden dit Vidende, erfaret, at du har opfyldt et af mine høieste Ønsker. Jeg vil ogsaa opfylde dit, saavidt det staaer i min Magt. Du vil gjerne være Husar-Officer; jeg vil ikke længere modfætte mig dit Ønske; men gjøre for det, hvad jeg kan, ifald du ellers vedbliver det, naar du har hørt Resten af min Tale. Kom hid, min Søn, og du, min Datter! jeg veed, I elske hinanden; lad mig forene Eders Hænder. (Han vil lægge deres Hænder sammen; de trække sig Begge hastigt tilbage. Han seer forundret paa dem.) Hvad er det? Hvad skal det sige?

Fruen.

Berger! er det muligt? Broder og Søster?

Berger.

Jeg har forudsæet dette Dptrin. Mine, kjære Barn, jeg er ikke din Fader!

Hasting (afvædes).

Der Hjenkede han mig anden Gang Livet.

Berger

(tager en Pakke Papirer frem).

Tag disse Documenter, min Pige; de bevise din Fødsel; du vil deraf erfare din Faders Navn, hans altfor høie Stand, og de andre Omstændigheder, der nødte dine Forældre til at dølge deres hemmelige Forbindelse. Du vil ogsaa deri finde Regnskab for den lille Formue, han efterlod dig. Han er død for længe siden. Din Moder døde tre Dage efter din Fødsel. Du er min Søster Carolines Datter.

Hasting.

Tante Carolines Datter! O Glæde over al Glæde! (Rækker sig for Bergers Sædler.) Min Fader, gjenkjend og tilgiv din Son Johannes!

Fruen.

Ja, det er ham! det er hans Stemme! Hvor vare dog mine Sandler?

Berger

(indbrudende i hendes Glæde).

Ja, det er ham! jeg kender hans Træk! jeg kender min Saus Dine.

172

Søsting

(Itruffende hånd Haand til sit Bred).

Dg din Søns Hjerter, min Fader!

Fruen

(Svovende Alene hen til Søsting).

Min Datter, betal min Gjæld til denne Mand!

(Søsting og Alene løste i Hændens Arme. Berget omfavner dem Begge.)
